

GUÍA DE LLENGUATGE INCLUSIU

#SomComParlem

SJD Sant Joan de Déu
Serveis Socials · Barcelona

Per què aquesta guia?

Aquesta guia s'emmarca en el Pla d'Igualtat de Sant Joan de Déu Serveis Socials - Barcelona i vol ser un mitjà, breu i pràctic, que ens permeti parar atenció al llenguatge que fem servir, i que actualment es troba molt masculinitzat, i transformar-lo en un llenguatge inclusiu i respectuós. La guia s'emmarca també en els valors de Sant Joan de Déu, que ens guien en l'hospitalitat, l'espiritualitat, la qualitat, la responsabilitat i el respecte. Aquest últim, valor clau en l'aplicació d'aquesta guia.

La Guia del Llenguatge Inclusiu ens permet veure la desigualtat de gènere que impera a la nostra societat i que es visibilitza amb la manera de comunicar-nos. Alhora, ofereix eines per aconseguir un llenguatge natural que representi a totes les persones per igual.

Aquesta guia es presenta per millorar la nostra manera de comunicar-nos, tenint en compte un llenguatge més inclusiu i respectuós, i amb la voluntat que tingui un paper de transformació social.

Venim d'una gramàtica normativa masculinitzada

Cal apuntar que les llengües catalana i castellana tenen distinció de gènere (com no passa amb altres llengües com l'anglès), però la forma plural genèrica coincideix amb la masculina, sense que aquest fet sigui un error gramatical, això ha provocat un ús masculinitzat de la llengua en entendre's que el masculí plural pot representar tant els homes com les dones. Aquest ús de la llengua ha afectat també en la manera de veure el món, des d'un prisma que dona el protagonisme al gènere masculí.

Més enllà de la distinció binària

Aprofitem la guia per portar més enllà la reflexió de la inclusió de la dona al llenguatge i poder incloure també les persones que no es veuen representades en la classificació de gènere binari (homes i dones). Aquest fet obliga a buscar un llenguatge inclusiu que vagi més enllà dels desdoblaments de gènere ell / ella. Alhora instem a fer servir un llenguatge respectuós que defugui dels prejudicis.

A group of four diverse young people (two women and two men) are smiling and looking at a smartphone together. The image is overlaid with a semi-transparent yellow and green gradient. The text is in a bold, red, sans-serif font.

**El llenguatge és una eina
molt potent de transformació
social que podem fer servir
per aconseguir una societat
més igualitària i respectuosa**

RECURSOS PER a un LLENGUATGE inCLUSIU

**Fem servir paraules
que representin
a totes les persones
per igual**

Noms genèrics

Fem servir preferentment els mots invariables.

Termes més adients	Evitar
Tothom	Tots
Persones / individus	Homes
L'equip (de professionals) / la plantilla / el personal / personal contractat	Els treballadors
Voluntariat	Voluntaris
Personal de treball social	Treballadors socials
Infants / criatures / mainada (segons el cas)	Nens / fills
Veïnat (en un barri), comunitat (en un edifici)	Veïns
Ciutadania	Ciutadans
L'alumnat en pràctiques	Els alumnes en pràctiques
Amistats	Amics
Equip de coordinació	Coordinadors
Personal de comandament intermedi	Comandament intermedi
Personal formador, personal responsable de la formació	Formadors

Termes més adients	Evitar
Autoritats municipals	Alcaldes i regidors
La classe política	Els polítics
El jovent	Els joves
Personal docent	Professors
Personal d'infermeria	Infermeres
Personal mèdic	Metges
Personal de neteja / Treball domèstic	Dona de la neteja / Dones de la llar
Direcció	El director
Us donem la benvinguda	Benvinguts!

Fem servir la paraula “persona” davant de l’adjectiu que la qualifiqui, en comptes de fer servir l’adjectiu com a nom.

Termes més adients	Evitar
Les persones residents	Els residents
Les persones beneficiàries	Els beneficiaris
Persona usuària / persona atesa / persona acompanyada (segons el cas)	Usuari
La persona participant	El participant
Les persones adultes	Els adults
Les persones joves	Els joves
La gent gran	Els grans
Algunes persones	Alguns
Les persones sol·licitants	Els sol·licitants
La persona responsable de l'àrea de sostenibilitat	El responsable de l'àrea de sostenibilitat
Les persones sòcies	Socis

Fem servir la paraula “part” com a sinònim de “persona” en documents administratius, com ara contractes.

Termes més adients	Evitar
La part demandant	El demandant
La part contractant	El contractant

En documents en els que hem de complimentar camps d'identificació fem servir fórmules genèriques.

Termes més adients	Evitar
Cognoms i nom:	El / la sol·licitant:
Lloc de naixement:	Nascut / da:
Amb el graduat de:	Graduat / da en:

Fem servir pronoms sense gènere quan sigui possible.

Termes més adients	Evitar
Qui vingui	Els que vinguin
Bon dia a tothom	Bon dia a totes i tots

Fugim dels prejudicis

A més de l'escissió de gènere, sovint trobem un llenguatge ple de prejudicis dels que hem de defugir. Són mots que tenen connotacions negatives i menystenen les persones per motius diversos.

Termes més adients	Evitar
Les persones en situació de sense llar	Els sense llar
Les persones amb consums actius	Els alcohòlics i drogoaddictes
Les persones en situació de dependència	Persones dependents
La població migrant	Els immigrants
Menors estrangers no acompanyats	Menas
Persona amb discapacitat / amb discapacitat intel·lectual / amb discapacitat congènita / persona amb mobilitat reduïda	Discapacitat / incapacitat
Persona sorda / persona cega / persona sordmuda	El cec, invident, sordmut...
Llengua de signes	Llenguatge de signes
Persona amb trastorn mental, persona que té un diagnòstic de...	Boig, trastornat, dement, malalt mental, esquizofrènic
Persona usuària de centres de salut mental o persona en procés de recuperació	Tancat / intern en un psiquiàtric
Persona privada o mancada de llibertat	Pres / presa
Avui em sento trist/a	Avui estic molt <i>depre</i>

Fem servir un llenguatge respectuós

Especialment en el llenguatge oral, tendim a fer servir expressions que amaguen prejudicis sobre persones d'ètnies i cultures diferents. Aquestes expressions estan tan normalitzades que sovint no ens hem parat a pensar en el seu contingut real i en l'imaginari col·lectiu que generen.

Llenguatge inclusiu	Llenguatge inadequat
Ètnia	Raça
Persona en situació administrativa irregular	Immigrant il·legal
Persona racialitzada o afrodescendent	Persona de color / negre
Persona marroquina, paquistanesa, llatinoamericana, argentina, equatoriana, d'origen llatinoamericà..	Moro / mora, paki
Fill / filla d'immigrat o de persones que van migrar	Immigrant de segona generació
Al Qaeda, Daesh, Boko Haram, terrorisme...	Terrorisme islàmic / gihadista
Població autòctona	Índigena
Feinada	Treball de xinos
Treballar molt	Treballar com un negre
Anar deixat / da	Anar fet un gitano
Cal especificar: turista, persona immigrada, estudiant d'Erasmus...	Estranger / estrangera
Pisos sobreocupats	Pisos pastera
Màfies	Màfies romaneses, russes, xineses...
Anar al supermercat, anar al (nom de la botiga)	Anar al paki / Anar al badulaque / Comprar al xino

ALTres consideracions

En correus electrònics

La salutació en els correus electrònics ha de ser inclusiva quan s'adreça a persones que no coneixem o a un grup de persones:

- Benvolguts, benvolgudes
- Sr./Sra.
- A tot el personal
- A tota la plantilla
- A totes les persones interessades
- A qui correspongui

En la comunicació oral

La salutació ha de ser inclusiva quan s'adreça a un grup de persones. Es recomana fer servir paraules invariables quan sigui possible:

- Us donem la benvinguda
- Bon dia a tothom
- Animem a tothom a participar

Priorització de gènere

A tenir en compte en escrits i exposicions orals **l'ordre de presentació de les persones**. És habitual que s'anteposi, per defecte, el terme masculí al femení. Es recomana fer servir un criteri de jerarquia professional o d'ordre alfabètic, o combinar si hi ha més d'un cas de presentació de diferents persones en un mateix text: en la primera enumeració primer la dona i després l'home, i en la següent enumeració, primer l'home i després la dona.

Exemple llenguatge inclusiu:

La treballadora social, l'Anna Llopis, i l'educador, Josep Mas, van participar a les jornades de drets socials... Al final de la seva intervenció, en Josep Mas i l'Anna Llopis van remarcar...

BIBLIOGRAFIA

- *Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona*. Barcelona: Servei de Llengües i Observatori per a la Igualtat Universitat Autònoma de Barcelona.
- *Diem Sí a la comunicació inclusiva i no sexista*. Fundació Comtal.
- *Guía práctica para el fomento del empleo inclusivo. Acceso al empleo de las personas migrantes LGBTIQ+*. Madrid: CEA(R) Comisión Española de Ayuda al refugiado.
- *Guia de comunicació inclusiva. Per construir un món més igualitari*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- *Guía para el uso no sexista en las relaciones laborales y en el ámbito sindical*. Madrid: Secretaría Confederal de la Mujer de CCOO.
- *Guia d'ús no sexista del llenguatge. 10 punts per visibilitzar les dones en el llenguatge*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- *Guia de llenguatge inclusiu en el tractament de persones amb discapacitat*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya.
- *Pla Igualtat Integral CAB 2018-2021. Llenguatge inclusiu i no sexista*. Col·legi de l'advocacia de Barcelona.

#SomComParlem

GUÍA DE LLENGUATGE INCLUSIU

**El llenguatge és una eina
molt potent de transformació
social que podem fer servir
per aconseguir una societat
més igualitària i respectuosa**

SJD Sant Joan de Déu
Serveis Socials · Barcelona